

Thea Beckman (1923-2004)

Een van de jeugdboekenschrijfster die Nederlandse scholieren vaak op hun leeslijst zetten is Thea Beckman. Beckmans boeken zijn gedeeltelijk in het Duits vertaald.

M1: Biografie

Bij de verschijning van haar nieuwste boek *Gekaapt* in 2003, gaf Thea Beckman in verschillende interviews aan dat het waarschijnlijk haar laatste boek zou zijn. Dat voorgevoel bleek juist: op 5 mei 2004 overleed zij op 80-jarige leeftijd. De schrijfster werd vooral bekend door haar historische jeugdromans, waarvan *Kruistocht in Spijkerbroek* de bekendste is.

Thea Beckmann werd in 1923 geboren in Rotterdam als Theodora Petie. Het gezin had het financieel niet breed, omdat haar vader tijdens de crisisjaren zijn baan bij de Holland-Amerikalijn verloor. Na een weinig succesvolle opleiding tot naaister, ging ze uiteindelijk naar de MULO. Omdat er geen geld was voor een vervolgopleiding, ging ze na haar schooltijd aan het werk op een kantoor. Na haar huwelijk met Dick Beckmann in 1945 stopte ze met deze werkzaamheden. Wel begon ze toen al snel, tussen het opvoeden van hun drie kinderen en het huishouden door, stukken te schrijven voor jeugdtijdschriften. [...]

Als schrijversnaam koos ze, zo vlak na de oorlog, op verzoek van haar uitgevers voor Beckman, in plaats van Beckmann.

Pas in de jaren zeventig, toen haar kinderen al wat ouder waren, kwam haar schrijverscarrière echt op gang. Een boek dat ze las over kinderkrustochten, leidde ertoe dat ze zich in de middeleeuwen ging verdiepen. Ze reisde naar relevante locaties in Duitsland, Frankrijk, Zwitserland en Italië en las veel over het dagelijks leven in die tijd. Het verschijnen van *Kruistocht in Spijkerbroek* in 1973 betekende een doorbraak. Van dit boek verscheen in 2006 de zevenenzeventigste druk. Er werden in totaal meer dan een half miljoen exemplaren van verkocht. Beckman was ondertussen bezig om de in haar jeugd gemiste kansen alsnog te realiseren. Zij behaalde in 1975 haar atheneumdiploma en ging daarna studeren. Op haar 58ste, in 1981, behaalde ze haar doctoraal in de sociale psychologie met een scriptie over de invloed van jeugdboeken op kinderen. Die invloed bleek overigens uit de scriptie maar marginaal te zijn.[...]

Beckman verkocht tijdens haar leven 1,75 miljoen boeken en werd in vele talen vertaald. Ze won een groot aantal prijzen, waaronder de Gouden Griffel in 1974 voor *Kruistocht in Spijkerbroek*. Toch heeft ze de grootste prijs in kinderboekenland, de Staatsprijs voor kinderen jeugdliteratuur, nooit gewonnen. Dit is waarschijnlijk het gevolg van de kritiek van literaire critici op haar 'bordkartonnen karakters' en slechte stijl. Er was een groot verschil in waardering tussen volwassen juryleden en de jeugd zelf. Beckman zelf vond dat ze zich met alle erkenning van haar lezers, bijvoorbeeld in de prijzen van de Nederlandse Kinderjury. [...]

In 2003 werd de 80ste verjaardag van Beckman uitgebreid gevierd in Utrecht. Haar uitgever Lemniscaat presenteerde toen ook haar laatste boek Gekaapt. Ook werd aangekondigd dat haar beroemdste boek Kruistocht in Spijkerbroek verfilmd zou gaan worden, onder de titel Crusade in Jeans. Het scenario voor deze film is nog uitgebreid met Thea Beckman besproken, maar het eindresultaat heeft zij dus niet meer gezien.

* *De Gouden Griffel* is een van de belangrijkste bekroningen in de kinder- en jeugdliteratuur. Hij wordt sinds 1971 tijdens de Kinderboekenweek aan het beste boek van het jaar daarvoor verleend.

(Bron: *übersetzt nach: Königliche Bibliothek Den Haag: „Dossier Thea Beckman (1923–2004)“*, <http://www.kb.nl/dossiers/beckman/beckman.html>).

Over de inhoud van Kruistocht in spijkerbroek:

De vijftienjarige Dolf Wega uit Amsterdam haalt de uitvinder Dr. Simiak over hem op reis te sturen met een tijdmachine. Volgens plan zou hij voor vier uur naar de Middeleeuwen reizen, naar een plek in Frankrijk. Maar iets gaat mis en Dolf belandt in Duitsland. Hier aangekomen redt hij het leven van de student Leonardo als die door rovers wordt overvallen. Net als Dolf weer naar de afgesproken plek terug wil gaan om weer naar huis te gaan, komt een grote groep kinderen die hem de weg afsluit. In plaats van Dolf wordt een van de kinderen naar de twintigste eeuw 'gebeamt' en Dolf kan niet meer terug. De kinderen zijn deelnemers aan een zogenaamd Kinderkruistocht die hen naar Jeruzalem brengt. Dolf en Leonardo

sluiten zich aan bij de uitgeputte groep en samen beleven zij vele avonturen.

M2: Voorafdruk van Kruistocht in spijkerbroek

Maar hoe Dolf ook trachtte datgene wat hij voor zijn ogen had zien gebeuren weg te denken, weg te tellen – diep in zijn brein was er de volstrekte zekerheid dat het die jongen was geweest die werd weggeflitst. En dat het voor hem, Dolf Wega, te laat was. In zijn oren dreunde opeens de stem van dr. Simiak, die uitlegde: ‚En als het mislukt, ik bedoel als je er op het juiste moment niet bent, zul je de rest van je leven in het verkeerde tijdperk moeten rondwandelen. Dan ben je voor ons verloren.‘

Dolf haalde diep adem, vermande zich, opende de ogen en keek op zijn horloge. Zes minuten over vijf. Hij bleef staan, nog altijd hopen tegen beter weten in. Traag kropen de minuten voorbij, maar er gebeurde niets. Nu wist hij: ik ben gestrand, ik heb mijn kans gemist. Mijn enige kans ...[...]

Doodmoe, volslagen vertwijfeld, zonk Dolf neer en met ogen die nauwelijks iets zagen keek hij naar de kinderen die nog altijd voorbij liepen. Veel langzamer nur – met grote openingen in hun gelederen. Dodelijk vermoed, niet meer in staat te zingen, grapjes te maken, te lachen of zelfs maar te bidden, sloften ze langs hem heen. Dolf keek ernaar en wat hij zag drong nauwelijks tot hem door. Ze druppelden maar door en de meeste van deze achterblijvertjes waren meisjes, of heel kleine kinderen, met vuile magere gezichtjes, gehuld in lompen.

(Bron: Beckmann, Thea: Kruistoch in spijkerbroek, Rotterdam: Lemniscaat 1990, p .24 f.)

Opdrachten:

1. Leg uit waarom Thea Beckmann bij haar schrijversnaam de tweede 'n' in haar achternaam schrapt.
2. a) Kan jij het in M1 genoemde onderzoeksresultaat van Beckman bevestigen dat jeugdliteratuur slechts een kleine invloed heeft op de jeugdige lezers? Motiveer jouw antwoord op basis van jouw eigen leeservaringen. b) –alternatief bij a)-
Werkgroepen: Doe in jullie klas (jaargang, school, partnerschool, stad) een enquête over dit onderwerp. Ontwikkel een lijst met vragen en evalueer de resultaten.
3. Beschrijf aan de hand van M1 het verschil tussen de beoordeling van Beckmans romans door literatuurcritici en jongeren.
4. a) Beschrijf op basis van M1, hoe Beckman haar romans schrijft. b) Ben jij verbaasd hierover? Motiveer je antwoord.
5. Zou jij na het lezen van M2 en bijbehorende inhoudsopgave de roman willen lezen? Motiveer je antwoord.
6. De meest bekende roman van Thea Beckmans heet in de Duitse vertaling Kreuzzug ins Ungewisse. De letterlijke vertaling van de Nederlandse titel heet: Kreuzzug in Jeans. Zo heette het boek ook in een eerdere Duitse uitgave. Welke titel vind jij beter? Motiveer je antwoord.
7. Stel je voor dat jij zelf met een tijdmachine in de Middeleeuwen belandt en schrijf hierover een verhaal. Houd

hierbij vooral rekening met de vele dingen die plotseling anders zijn. Denk er ook over na hoe jij het verhaal laat eindigen: Blijf jij in het verleden of kom jij terug naar het heden?